

Upadłość spółki kapitałowej

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Wstęp

Angelika Kozyra

Intensywność działań podmiotów gospodarczych uwarunkowana dynamizmem zmian zarówno charakterystycznych dla rynków finansowych, jak i sfery społecznej oraz ogólnej koniunktury gospodarczej sprawiła, że instytucja upadłości stała się atrakcyjna. Jednocześnie jest jedną z możliwości optymalizacji majątku dłużnika w celu uzyskania jak największych środków pozwalających na zaspokojenie wierzycieli¹, nie tylko w krajowym, ale także międzynarodowym wymiarze. Skutkiem powyższych czynników stało się uregulowanie procedury upadłościowej również w warunkach zagranicznego postępowania upadłościowego opartego na regulacjach posiadających transgraniczny zakres.

Przepisy prawa wskazują wprost nie tylko przesłanki obligujące do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, ale także bardzo wyraźnie akcentują odpowiedzialność organów spółki za niewykonanie tego obowiązku. Swoistym *novum* w tej materii jest wypracowana przez sądy sytemu *common law* zasada *business judgment rule*. Zasada ta przyznaje kreatywnym członkom organów podejmujących ryzyko możliwość podjęcia działań mających na celu kontynuację przez spółkę działalności w warunkach ryzyka gospodarczego, ochronę w zakresie podjętych przez nich decyzji.

Warunkiem wszczęcia postępowania upadłościowego jest posiadanie zdolności upadłościowej – przymiotu prawnego umożliwiającego ogłoszenie upadłości. Zgodnie z treścią art. 5 ust. 1 ustawy z 28.2.2003 r. – Prawo upadłościowe² zdolność upadłościową posiadają przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny³, o ile przepisy PrUpad nie stanowią inaczej. Zgodnie z treścią art. 5 ust. 2 pkt 1 PrUpad oraz art. 43¹ KC zdolność upadłościową posiadają również spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, proste spółki akcyjne i spółki akcyjne. Zdolność upadłościowa spółki kapitałowej w organizacji przysługuje przedsiębiorcom z uwagi na treść art. 43¹ KC⁴. Zdolność ta została przyznana spółce kapitałowej w organizacji także z uwagi na treść

¹ A. Hrycaj, w: A. Hrycaj, P. Filipiak, B. Sierakowski, J. Rak, Postępowanie upadłościowe w praktyce sądów powszechnych, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Warszawa 2022, s. 17, https://iws.gov.pl/wp-content/uploads/2023/01/IWS_Hrycaj-A-i-in._Postepowanie-upadlosciowe-w-praktyce-sadow-powszechnych.pdf (dostęp: 7.12.2023 r.).

² T.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1520 ze zm.

³ T.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1610 ze zm.

⁴ A.J. Witosz, w: A.J. Witosz (red.), Prawo upadłościowe. Komentarz, Warszawa 2021, s. 59.

art. 17 ust. 3 ustawy z 6.3.2018 r. – Prawo przedsiębiorców⁵, zawierającego zapis pozwalający spółce kapitałowej w organizacji na podjęcie działalności gospodarczej. Zatem – zdaniem niektórych autorów – spółka kapitałowa nie będzie miała zdolności upadłościowej przed jej zawiązaniem, jeżeli nie podejmuje ona przed zarejestrowaniem czynności sprzedających definicji prowadzenia działalności gospodarczej⁶. Inni autorzy podkreślają natomiast, że z uwagi na treść art. 5 ust. 2 pkt 1 PrUpad, zgodnie z którym przepisy PrUpad stosuje się także do spółek kapitałowych nieprowadzących działalności gospodarczej, zdolność upadłościową posiadają również spółki kapitałowe w organizacji nawet wówczas, gdy nie będą posiadały statusu przedsiębiorcy. Pogląd ten opiera się na tezie, że skoro ustawodawca przyznał zdolność upadłościową spółkom kapitałowym nieprowadzącym działalności gospodarczej, należy opowiadać się za przysługiwaniem zdolności upadłościowej tej samej spółce mającej status spółki w organizacji⁷. Także wobec dyspozycji art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych⁸, spółka kapitałowa w organizacji posiada zdolność upadłościową – na co wskazuje treść powyższego przepisu, zgodnie z którą spółki kapitałowe w organizacji mogą we własnym imieniu nabywać prawa, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywane. Ponadto do spółki kapitałowej w organizacji, w sprawach nieuregulowanych w ustawie, mają zastosowanie przepisy dotyczące danego typu spółki po jej wpisie do rejestru⁹. Status spółki kapitałowej w organizacji podkreśla dodatkowo umiejscowienie tej instytucji (mając na uwadze jej właściwości i uprawnienia) w ustawach szczególnych. Jak wskazuje treść art. 17 ust. 3 PrPrzed spółka kapitałowa w organizacji może prowadzić działalność gospodarczą, co sprowadza się do pojmowania spółki kapitałowej w organizacji w kategoriach przedsiębiorcy, i jako przedsiębiorca spółka kapitałowa w organizacji zachowuje zdolność upadłościową¹⁰.

Publikacja ta powstała z konieczności ujednolicenia procedury upadłościowej charakterystycznej dla spółek kapitałowych jako jednych z kluczowych form prowadzenia działalności gospodarczej. Celem niniejszej publikacji jest opis procesu upadłości spółki kapitałowej, w szczególności przedstawienie procedur i przebiegu postępowania upadłościowego, omówienie najważniejszych kwestii związanych z prawem upadłościowym charakterystycznych dla tego typu uczestników rynku, zasad, obowiązków, uprawnień oraz odpowiedzialności organów spółki – nie tylko na tle dotychczas obo-

⁵ T.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 221 ze zm.; R. Adamus, Prawo upadłościowe. Komentarz, Warszawa 2021, s. 61.

⁶ P. Zimmerman, Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz, Warszawa 2022, s. 14, Nb 1–5.

⁷ W.P. Matysiak, Dodatki obowiązkowe w firmie spółki handlowej – zagadnienia wybrane, Studia Prawnoustrojowe 2021, Nr 53, s. 383–384.

⁸ T.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 18.

⁹ M. Borkowski, 3.4.2. Zagadnienia szczegółowe w zakresie reprezentacji spółki z o.o. w organizacji, w: M. Borkowski, Reprezentacja spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, Lex 2009

¹⁰ D. Kupryjańczyk, w: Z. Jara (red.), Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Warszawa 2020, s. 79, Nb 1.

wiążących przepisów polskich ustaw, ale także odpowiedzialności analizowanej pod kątem *business judgment rule*, wprowadzającej do polskiego systemu prawnego możliwość analizowania odpowiedzialności członków zarządu spółki kapitałowej, biorąc pod uwagę m.in. ich staranność i lojalność wobec spółki.

Prezentowana publikacja zawiera w swej treści charakterystykę postępowania upadłościowego, opis instytucji niewypłacalności jako podstawy do ogłoszenia upadłości przez spółkę, a także wskazanie pism wymaganych w postępowaniu upadłościowym oraz ich poszczególnych elementów. Prezentuje podmioty uprawnione do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, wskazuje również właściwość sądową, uczestników postępowania oraz losy wniosku o ogłoszenie upadłości.

Dalsza część publikacji omawia kwestię odpowiedzialności za niezłożenie wniosku o ogłoszenie upadłości, a także opisuje instytucję szkody powstałej w ramach tej odpowiedzialności. Ponadto w niniejszej pracy wskazane zostały zarówno sposoby zabezpieczenia majątku dłużnika, jak i katalog tych zabezpieczeń. Publikacja również charakteryzuje instytucję przygotowanej likwidacji (*pre-pack*), wskazuje możliwości jej zastosowania, opisuje kwestie proceduralne oraz konsekwencje jej zastosowania w spółce kapitałowej w upadłości. Skupia się na instytucji ogłoszenia upadłości, jej skutkach oraz kwestiach proceduralnych związanych z masą upadłości.

Publikacja prezentuje poglądy na temat wpływu ogłoszenia upadłości na postępowania sądowe i administracyjne oraz opisuje instytucję zawieszenia postępowania egzekucyjnego. Zawiera także charakterystykę przepisów o postępowaniu upadłościowym właściwych po ogłoszeniu upadłości przez spółkę. Praca ta omawia również proceduralne kwestie w zakresie zgłoszenia wierzytelności, w szczególności ze wskazaniem elementów jej treści, a także możliwości modyfikacji. Ponadto opisuje procedury w zakresie likwidacji masy upadłości oraz podziału funduszy masy upadłości i sum uzyskanych ze zbycia rzeczy i praw obciążonych rzeczowo. W niniejszej publikacji zaprezentowano również charakterystykę instytucji układu w upadłości, istotną z punktu widzenia możliwości odzyskania całości wierzytelności, a także zachowania majątku dłużnika.

Publikacja opisuje bezskuteczność i zaskarżenie czynności prawnych upadłego, z uwzględnieniem charakterystyki powództwa o uznanie danej czynności za bezskuteczną, roli syndyka w tym zakresie oraz rozliczenia stron czynności prawnej uznanej za bezskuteczną. Praca zawiera również charakterystykę regulacji dotyczących międzynarodowego prawa upadłościowego. Ostatni rozdział niniejszej publikacji skupia się na odpowiedzialności członków zarządu za niezłożenie wniosku o ogłoszenie upadłości w świetle uregulowań prawnych, dających możliwość jej analizy przez pryzmat zasady *business judgment rule*.

Element końcowy publikacji stanowią uwagi oparte na analizie wskazanych w pracy regulacjach ze szczególnym uwzględnieniem charakterystyki instytucji prawa upadłościowego.

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl